1. Iemand die voldoet aan de voorwaarden van artikel 1, sub a, juncto artikel 2, lid 1, van verordening nr. 1408/71, moet worden geacht binnen de werkingssfeer van die verordening te vallen, ongeacht de hoeveelheid tijd die hij aan de uitoefening van zijn werkzaamheden besteedt.

2. Om zijn doel niet te missen, moet artikel 13, lid 2, sub a, van verordening nr. 1408/71 aldus worden uitgelegd, dat iemand die binnen de werkingssfeer van deze verordening valt en voor een gedeelte van de volle werktijd op het grondgebied van een Lid-Staat werkzaamheden in loondienst verricht, zowel gedurende de dagen waarop hij die werkzaamheden uitoefent, als gedurende die waarop hij dat niet doet, aan de wettelijke regeling van die Staat is onderworpen.

3. Ofschoon artikel 13, lid 2, sub a, van verordening nr. 1408/71 niet tot doel heeft de voorwaarden voor aansluiting bij de verschillende nationale stelsels van sociale zekerheid te bepalen, heeft het, wanneer het van toepassing is, tot gevolg, dat het woonplaatsvereiste als voorwaarde voor de aansluiting wordt vervangen door de uitoefening van werkzaamheden in loondienst op het grondgebied van de betrokken Lid-Staat. Dit heeft tot gevolg, dat aan een loontrekkende niet kan worden tegengeworpen een bepaling van de toepasselijke nationale wettelijke regeling, krachtens welke de aansluiting bij het verzekeringsstelsel waarin die wettelijke regeling voorziet, afhankelijk wordt gesteld van de voorwaarde, dat de betrokkene woont in de Lid-Staat op het grondgebied waarvan hij de werkzaamheden in loondienst uitoefent.

RAPPORT TER TERECHTZITTING
in zaak C-2/89 *

I — Feiten en procesverloop

1. *Relevante gemeenschapsbepalingen*

Titel II van verordening nr. 1408/71 betreffende de toepassing van de sociale-zekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen (PB 1971, L 149, blz. 2), zoals gewijzigd, (hierna: de verordening) draagt het opschrift: „Vaststelling van de toe te passen wetgeving". Artikel 13, leden 1 en 2, sub a, van de verordening luidt als volgt:

„1. Onder voorbehoud van artikel 14 quater zijn degenen op wie deze verordening van toepassing is, slechts aan de wetgeving van één enkele Lid-Staat onderworpen. De toe te passen wetgeving wordt overeenkomstig de bepalingen van deze titel vastgesteld.

2. Onder voorbehoud van de artikelen 14 tot en met 17:

a) is op degene die op het grondgebied van een Lid-Staat werkzaamheden in loon-

* Procestaal: Nederlands.

dienst uitoefent, de wetgeving van die Staat van toepassing zelfs indien hij op het grondgebied van een andere Lid-Staat woont of indien de zetel van de onderneming of het domicilie van de werkgever waarbij hij werkzaam is, zich bevindt op het grondgebied van een andere Lid-Staat;

b) ..."

2. *Relevante nationale bepalingen*

De Algemene Kinderbijslagwet (hierna: AKW) van 26 april 1962 (Stbl. 1962 nr. 160) voorziet in een volksverzekering. Ingevolge artikel 6, lid 1, is overeenkomstig de AKW verzekerd:

„degene, die de leeftijd van vijftien jaar heeft bereikt, indien hij:

a) ingezetene is;

b) geen ingezetene is, doch ter zake van binnen het Rijk in dienstbetrekking verrichte arbeid aan de loonbelasting is onderworpen".

In artikel 11, lid 1, AKW heet het:

„Recht op kinderbijslag voor een of meer kinderen over een kalenderkwartaal ingevolge deze wet heeft slechts degene, die op de eerste dag van dat kalenderkwartaal verzekerd is."

3. *Het hoofdgeding en de prejudiciële vragen*

De heer Kits van Heijningen (hierna: betrokkene), geboren op 26 oktober 1925, is in volledig dienstverband werkzaam geweest bij de NV Philips te Eindhoven. Daarnaast heeft hij betaalde nevenwerkzaamheden verricht als part-time docent aan het Instituut voor Hoger Beroepsonderwijs, eveneens te Eindhoven, waar hij iedere maandag en zaterdag twee uren les gaf. Blijkens de verwijzingsbeschikking („bevel") woont betrokkene reeds geruime tijd in België. Vanuit zijn woonplaats zou hij dagelijks op en neer hebben gereisd naar zijn werk. Uit de verwijzingsbeschikking blijkt niet welke nationaliteit hij heeft. Zijn echtgenote verricht geen beroepswerkzaamheden.

Per 1 november 1983 ging betrokkene bij Philips met (vervroegd) pensioen. Vanaf die datum ontving hij een bedrijfspensioen, dat buiten de materiële werkingssfeer van de verordening valt. Zijn nevenwerkzaamheden als docent zette hij na 1 november 1983 onveranderd voort.

Betrokkene vroeg in Nederland ten behoeve van zijn twee studerende kinderen kinderbijslag aan over het eerste kwartaal van 1984. Dat verzoek om kinderbijslag werd door het Nederlandse bevoegde orgaan, toen nog de Raad van Arbeid te Eindhoven, afgewezen op grond dat hij op de eerste dag van het betrokken kwartaal, 1 januari 1984, niet verzekerd was. Die dag was voor hem immers geen werkdag. De rechter in eerste aanleg, de Raad van Beroep, vernietigde die beslissing.

In hoger beroep vraagt de Centrale Raad van beroep zich af, of aan de nevenwerkzaamheden van betrokkene betekenis kan worden toegekend voor de toepassing van de communautaire regels met betrekking tot het vrije verkeer van werknemers, en zo ja, in welke mate. Van oordeel dat het geschil eveneens vragen opwerpt over de uitlegging van het arrest van 12 juni 1986 (zaak 302/84, Ten Holder, Jurispr. 1986, blz. 1821), heeft de Centrale Raad van beroep bij beschikking van 28 december 1988 besloten de behandeling van de zaak te schorsen totdat het Hof zich over de volgende prejudiciële vragen zal hebben uitgesproken:

„1) Kunnen de (voorheen bijkomstige) werkzaamheden als deeltijddocent, die een gepensioneerde werknemer ook na de ingangsdatum van zijn pensioen voortzet op twee dagen per week, telkens gedurende twee lesuren, worden aangemerkt als reële en daadwerkelijke werkzaamheden voor de toepassing van de communautaire regels met betrekking tot het vrije verkeer van werknemers?

2) Zo ja, leiden deze werkzaamheden — evenals de voormalige hoofdwerkzaamheden verricht op het grondgebied van een andere Lid-Staat dan het grondgebied van de Lid-Staat waarop deze gepensioneerde werknemer woont en waarheen hij telkens na het werk op iedere werkdag terugkeert — tot toepasselijkheid van de wetgeving van eerstbedoelde Lid-Staat — in aanmerking genomen artikel 13, lid 2, sub a, van verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 — slechts op bedoelde lesdagen of ook op de daartussen gelegen dagen waarop in het geheel geen arbeid wordt verricht?

3) Indien vraag 1 ontkennend wordt beantwoord, is dan ingevolge genoemd artikel 13, lid 2, sub a, ook na de ingangsdatum van bedoeld pensioen de wetgeving van toepassing gebleven van de Lid-Staat op wiens grondgebied de voormalige hoofdwerkzaamheden laatstelijk werden verricht?

4) Indien ook na de ingangsdatum van het pensioen de wetgeving van de Lid-Staat op welks grondgebied de bovengenoemde werkzaamheden worden, respectievelijk werden verricht, van toepassing is — in aanmerking genomen genoemd artikel 13, lid 2, sub a — kan dan uitsluitend op grond van de aanwijzing van de toepasselijke wetgeving ingevolge de zojuist genoemde bepaling reeds worden gesteld, dat wooneisen als bedoeld in artikel 6, lid 1, aanhef en sub a, van de AKW, aan de betrokken gepensioneerde werknemer niet kunnen worden tegengeworpen?

5) Indien het laatstgestelde niet het geval is, kan dan op grond van artikel 73, lid 1, van verordening nr. 1408/71 worden gesteld, dat wooneisen als bedoeld in artikel 6, lid 1, aanhef en sub a, van de AKW, aan de betrokken gepensioneerde werknemer niet kunnen worden tegengeworpen?"

4. *Procedure voor het Hof*

De verwijzingsbeschikking van de Centrale Raad van beroep is op 5 januari 1989 ter griffie van het Hof ingeschreven.

Krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG zijn schriftelijke opmerkingen inge-

diend door verzoeker in het hoofdgeding, het Bestuur van de Sociale Verzekeringsbank, vertegenwoordigd door B. H. ter Kuile en E. H. Pijnacker Hordijk, advocaten te 's-Gravenhage respectievelijk Brussel; de Nederlandse regering, vertegenwoordigd door H. J. Heinemann, plaatsvervangend secretaris-generaal van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door B. J. Drijber, lid van haar juridische dienst, als gemachtigde.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan. Bij beschikking van 18 oktober 1989 heeft het de zaak naar de Zesde Kamer verwezen.

II — Bij het Hof ingediende schriftelijke opmerkingen

De eerste vraag

Volgens *verzoeker in het hoofdgeding* (hierna: verzoeker) lijken de begrippen „reële en daadwerkelijke arbeid in loondienst", zoals het Hof deze heeft uitgewerkt in zijn arresten van 23 maart 1982 (zaak 53/81, Levin, Jurispr. 1982, blz. 1035) en 3 juni 1986 (zaak 139/85, Kempf, Jurispr. 1986, blz. 1741), te suggereren, dat de omvang van de werkzaamheden niet van belang is voor de vraag, of de betrokkene „werknemer" is in de zin van artikel 1, sub a, van de verordening. Het is volgens verzoeker echter de vraag, of het wel strookt met het doel van de verordening, dat de zeer beperkte activiteiten van betrokkene voldoende worden geacht om toepasselijkheid van de verordening te genereren. Ook vraagt verzoeker zich af, of het in verband met de gestelde vraag van belang kan zijn, of de arbeid al dan niet op een bestendige basis wordt verricht, en of het een rol kan spelen, dat betrokkene in casu gepensioneerd is.

De *Nederlandse regering* is van mening dat, indien eenmaal sprake is van verplichte aansluiting of vrijwillige (voortgezette) aansluiting bij een stelsel van sociale zekerheid dat op werknemers of zelfstandigen van toepassing is, daarmee is gegeven dat het gaat om een werknemer in de zin van artikel 1, sub a, van de verordening. De vraag of er sprake is van reële en daadwerkelijke arbeid, is bijgevolg niet relevant.

Ook de *Commissie* is die mening toegedaan. Zij is eveneens van oordeel, dat het vereiste van „reële en daadwerkelijke arbeid" een voorwaarde is voor de toepasselijkheid van de regels inzake het vrije verkeer van werknemers, en niet voor de toepasselijkheid van de verordening in het algemeen en titel II daarvan in het bijzonder. Verder verwijst de Commissie naar artikel 14, lid 2, sub b-i, van de verordening en merkt op, dat daarin geen onderscheid wordt gemaakt tussen „hoofdwerkzaamheden" en „nevenwerkzaamheden". De Commissie concludeert dan ook dat de in titel II van de verordening vervatte aanwijsregels op het geval van betrokkene van toepassing zijn, en dat het voor de toepassing van artikel 13, lid 2, sub a, irrelevant is, dat de werkzaamheden gering van omvang en van ondergeschikte aard zijn.

De tweede vraag

Verzoeker erkent, dat aan de rechtspraak van het Hof geen enkel aanknopingspunt valt te ontlenen voor de stelling, dat een deeltijdwerker slechts als werknemer in de zin van de verordening kan worden aangemerkt op de dagen waarop deze daadwerkelijk zijn werkzaamheden verricht, en niet tevens op de tussenliggende dagen. Aan 's Hofs rechtspraak valt evenmin steun te

ontlenen voor de stelling, dat een deeltijdwerker slechts op de dagen waarop hij daadwerkelijk zijn werkzaamheden verricht, binnen de werkingssfeer van artikel 13, lid 2, van de verordening zou vallen. Een dergelijke oplossing zou bovendien ook in strijd zijn met het doel van artikel 13 van de verordening, te weten het vermijden van overbodige opeenstapeling of vermenging van lasten die uit de gelijktijdige of afwisselende toepassing van meerdere wettelijke regelingen zou voortvloeien.

Naar het oordeel van de *Nederlandse regering* wijst artikel 13, lid 1, sub a, van de verordening enkel het toepasselijke rechtsstelsel aan en beperkt het niet de vrijheid van de Lid-Staten om de voorwaarden voor aansluiting bij het nationale stelsel te bepalen. Dit betekent dat een Lid-Staat bevoegd is in zijn wetgeving te bepalen, dat een werknemer slechts verzekerd is voor zover hij daadwerkelijk werkzaamheden verricht, en derhalve evenzeer bevoegd is te bepalen, dat deze verzekering beperkt is tot de dagen waarop die werkzaamheden worden verricht, waarbij eventueel ook de gebruikelijke rust- en vakantiedagen zouden kunnen worden betrokken. Voorwaarde is dat er sprake is van een duurzame dienstbetrekking, waarin ten minste wekelijkse werkzaamheden worden verricht.

Zo dit standpunt niet werd gevolgd en de wet aldus moest worden toegepast dat de werknemer, ongeacht de tijdsduur gedurende welke hij in Nederland arbeid verricht, voor volledige verzekering in aanmerking komt, zou de consequentie zijn dat de betrokkenen dezelfde bescherming genieten als Nederlandse ingezetenen, een bescherming die geen verband houdt met de in Nederland verrichte werkzaamheden die de basis vormen voor de verzekering. Een dergelijke bescherming, die berust op de zorg van de Nederlandse overheid voor haar ingezetenen, dient niet te worden verleend aan een ieder die, gedurende welke tijdsspanne ook, in Nederland een beroepswerkzaamheid verricht. Een dergelijke vérstrekkende zorg gaat de grenzen van de redelijkheid te buiten en leidt bovendien tot een onevenredige belasting van de beschikbare financiële middelen. De kans bestaat immers dat in gevallen als de onderhavige de balans premieverplichtingen versus rechten van de werknemer in onevenredige mate ten gunste van de werknemer doorslaat. Zo zou bij voorbeeld één dag per jaar in Nederland werken volstaan om gedurende dat jaar volledig onder de bescherming van de Nederlandse volksverzekeringen te vallen. Het oneigenlijk gebruik van de Nederlandse volksverzekeringen zou hierdoor dan ook bijzonder aantrekkelijk worden. De redenering dat betrokkene niet alleen is verzekerd op de dagen dat hij in Nederland arbeid verricht, maar tevens op de dagen dat hij geen arbeid verricht, dient dan ook niet te worden gevolgd.

De *Commissie* daarentegen merkt op, dat blijkens vaste rechtspraak van het Hof de bepalingen van titel II van de verordening een volledig en eenvormig stelsel ter voorkoming van wetsconflicten vormen. Zij verwijst in dit verband naar de arresten van 9 juni 1964 (zaak 92/63, Nonnenmacher, Jurispr. 1964, blz. 585), 19 februari 1981 (zaak 104/80, Beeck, Jurispr. 1981, blz. 503) en 12 januari 1983 (zaak 150/82, Coppola, Jurispr. 1983, blz. 43). Voorkomen moet worden dat als gevolg van grensoverschrijdend verkeer tussen de Lid-Staten geen enkele of juist meer dan een wetgeving tegelijkertijd van toepassing zou zijn. Daarom is in artikel 13, lid 1, van de verordening uitdrukkelijk bepaald, dat personen „op wie deze verordening van toepassing is, slechts aan de wetgeving van één en-

kele Lid-Staat onderworpen zijn". Maar ook als een persoon in twee of meer Lid-Staten werkt, is blijkens artikel 14, lid 2, sub b-i, niet de wetgeving van beide of alle Lid-Staten naar evenredigheid, maar slechts één wetgeving bij uitsluiting van toepassing; daarmee worden doublures en onnodige administratieve verwikkelingen voorkomen. Derhalve moet worden geconcludeerd, dat de Nederlandse wetgeving intregraal van toepassing is op het geval van betrokkene. Dat hij slechts part-time werkt, maakt dus geen verschil.

De derde vraag

Volgens *verzoeker* zijn de aanwijsregels van de artikelen 13 en volgende van de verordening niet van toepassing op gewezen werknemers. Uit de strekking en de bewoordingen van de bepalingen van titel II blijkt immers duidelijk, dat zij uitsluitend zien op personen die — al dan niet in loondienst — werkzaamheden uitoefenen.

Dat het beginsel van de lex loci laboris uitsluitend ten aanzien van de actieve beroepsbevolking wordt toegepast, is trouwens te verklaren door het feit dat de sociale verzekeringsstelsels van de Lid-Staten veelal uitgaan van een koppeling van de aansluiting bij het verzekeringsstelsel aan het uitoefenen van de dienstbetrekking in de betrokken Lid-Staat. Uitkeringsrechten en premieplicht zullen immers veelal gerelateerd zijn aan het verdiende arbeidsinkomen. Indien als conflictregel niet het beginsel van de lex loci laboris zou worden toegepast, zou de grensoverschrijdende werknemer het risico lopen zowel in zijn woon- als in zijn werkland buiten de sociale verzekeringen te vallen.

Aangaande de consequenties van het arrest van 12 juni 1986 (reeds aangehaald) voor het onderhavige geval, is verzoeker van mening, dat dit arrest weliswaar een heilzame opvulling bevat van een lacune in titel II van de verordening waar het gaat om de situatie van gewezen werknemers, maar dat het is geformuleerd in termen die de reikwijdte van de onderwerpelijke categorie gevallen aanmerkelijk te buiten gaan. Toepassing van dat arrest in het onderhavige geval zou tot onaanvaardbare resultaten leiden. In de eerste plaats zou het beginsel van het vrije verkeer van werknemers erdoor worden geschaad, en bovendien zouden de consequenties ervan voor de Lid-Staten onbillijk zijn.

De derde prejudiciële vraag moet dan ook ontkennend worden beantwoord.

De *Nederlandse regering* is van mening dat, gelet op haar antwoord op de eerste vraag, de derde prejudiciële vraag geen beantwoording behoeft. Mocht het Hof echter tot de conclusie komen, dat de eerste vraag anders dan op de door de Nederlandse regering voorgestane wijze moet worden beantwoord, dan stelt deze zich op het standpunt, dat uitkeringsgerechtigden in het genot van een langlopende uitkering ter zake van invaliditeit of ouderdom, moeten worden geacht niet onder de aanwijsregels inzake de toepasselijke wetgeving zoals vervat in titel II van de verordening te vallen, nu zij voor de sociale zekerheid niet als werknemer kunnen worden aangemerkt.

De *Commissie* verwijst eveneens naar haar antwoord op de eerste vraag. Volgens haar is de Nederlandse wetgeving op betrokkene van toepassing gebleven na diens pensionering.

De vierde vraag

Volgens *verzoeker* brengt het van toepassing verklaren van de Nederlandse wetgeving ten aanzien van een niet-ingezetene niet mee, dat de aansluitingsvoorwaarden van artikel 6, lid 1, sub b, van de AKW voor die niet-ingezetene niet langer zouden kunnen gelden. Artikel 6, lid 1, sub a, van de AKW daarentegen is op een niet-ingezetene niet van toepassing.

Gelet op haar antwoord op de tweede vraag is de *Nederlandse regering* van mening, dat de vierde vraag geen beantwoording behoeft. Mocht het Hof evenwel menen dat betrokkene, ondanks het feit dat hij als werknemer op grond van artikel 6, lid 1, sub b, van de AKW, in Nederland voor de volksverzekeringen als verzekerde kan worden aangemerkt, op grond van artikel 6, lid 1, sub a, AKW als verzekerde moet worden gekwalificeerd, dan is de Nederlandse regering de mening toegedaan, dat aan betrokkene wooneisen als bedoeld in artikel 6, lid 1, sub a, van de AKW niet kunnen worden tegengeworpen.

De titel waarop betrokkene krachtens artikel 13, lid 1, sub a, van de verordening onder de Nederlandse wetgeving komt te vallen, is zijn werknemerschap en niet zijn ingezetenschap. Het ligt derhalve in de rede dat ten aanzien van betrokkene alleen gedurende de dagen waarop hij werkzaamheden in Nederland verricht, de wooneisen terzijde worden gesteld, en dat hij alleen op die dagen verzekerd wordt geacht. Gelijk in het kader van de tweede vraag reeds is gesteld, zou die verzekering onder bepaalde voorwaarden kunnen worden uitgebreid tot de gebruikelijke rust- en vakantiedagen. Concluderend kan dan ook worden gesteld, dat wooneisen als bedoeld in artikel 6, lid 1, sub a, van de AKW, aan de werknemer niet kunnen worden tegengeworpen op de dagen dat hij daadwerkelijk in Nederland arbeid verricht.

Volgens de *Commissie* is het de Lid-Staten niet toegestaan om in hun nationale wetgeving extra territoriale criteria te stellen waaraan het recht op een sociale-zekerheidsuitkering is onderworpen. Aldus zou namelijk de personele werkingssfeer van die nationale wetgevingen nader worden afgebakend en zou de betekenis van de conflictregels van titel II van de verordening worden uitgehold. Ter ondersteuning van deze stelling verwijst de Commissie met name naar de arresten van 23 september 1982 (zaken 275/81, Koks, en 276/81, Kuijpers, Jurispr. 1982, blz. 3013 resp. 3027), 12 juni 1986 (reeds aangehaald) en 10 juli 1986 (zaak 60/85, Luijten, Jurispr. 1986, blz. 2365).

Vorenstaande conclusie neemt niet weg, dat het de Lid-Staten wel is toegestaan om aan het verzekerd zijn van een werknemer andere dan territoriale voorwaarden te verbinden, zoals een minimumleeftijd of minimuminkomen. Dergelijke voorwaarden staan immers los van de vraag naar de toepasselijke wetgeving. Bovendien kan een Lid-Staat wél een wooneis stellen, als deze de enige voorwaarde is om, binnen een tak van sociale zekerheid, voor een bepaald voordeel in aanmerking te komen.

De vijfde vraag

Volgens *verzoeker* heeft artikel 73, lid 1, van de verordening slechts tot doel te verhinderen, dat een migrerende werknemer het recht op kinderbijslag wordt onthouden op grond dat zijn kinderen niet woonachtig

zijn in de Lid-Staat aan de wetgeving waarvan de betrokken werknemer is onderworpen. In casu is dat artikel van geen belang: de vijfde vraag moet dan ook ontkennend worden beantwoord.

De *Nederlandse regering* betoogt dat, ervan uitgaande dat aansluiting bij een sociaal-zekerheidsstelsel voorwaarde is om voor prestaties inzake sociale zekerheid in aanmerking te komen, er zonder aansluiting geen recht op prestaties bestaat. Mitsdien zal, indien aan een werknemer de wooneisen als bedoeld in artikel 6, lid 1, sub a, van de AKW kunnen worden tegengeworpen — wat niet-verzekering tot gevolg heeft — geen aansluiting bij het Nederlandse stelsel plaatsvinden, en kan derhalve ook krachtens artikel 73, lid 1, van de verordening geen recht op kinderbijslag ontstaan. Niet in te zien valt immers, waarom wooneisen die uit hoofde van artikel 6, lid 1, sub a, van de AKW zouden kunnen worden tegengeworpen, dit niet evenzeer zouden kunnen worden uit hoofde van artikel 73, lid 1, van de verordening.

De *Commissie* merkt op, dat de wijze waarop het Nederlandse bevoegde orgaan artikel 11, lid 1, van de AKW heeft toegepast, strijdig is met artikel 73, lid 1, van verordening nr. 1408/71.

Zij geeft het Hof in overweging, de prejudiciële vragen als volgt te beantwoorden:

„Artikel 13, lid 2, sub a, van verordening nr. 1408/71 moet aldus worden uitgelegd, dat op een werknemer die in een Lid-Staat woont en die uitsluitend in een andere Lid-Staat werkzaamheden in loondienst uitoefent, integraal en uitsluitend de wetgeving van laatstbedoelde Lid-Staat van toepassing is, ook al zijn die werkzaamheden gering van omvang en ook al worden zij slechts op enkele dagen per week verricht. Deze wetgeving kan vorenbedoelde werknemer niet van de kring van verzekerde personen uitsluiten om de enkele reden dat hij niet woonachtig is op het grondgebied van deze Lid-Staat."

T. F. O'Higgins
rechter-rapporteur